

salvator

DAVIDSFONDS

GROENCOMITE

HEEMVRIENDEN

KESELS KULTUREEL TIJDSCHRIFT

Nr 2

APRIL 1972

VERZOPEN NETELAND

De velden
Moegezopen van de regen,
De planten
In de platte grond verzonken
De beemden
Onder 't water heel verdrongen
Zo ligt
En treurt mijn land door allerwegen.

In 't spiegeland nat
Droomt heel de streek verloren
De Neteboorden
Lang reeds overstroomden
En water komt
Komt en zal nog immer komen ...
Zo wordt
Tot wijde zee mijn land herboren.

S. Serneels

GROEN IS LEVEN

Er zijn een hele hoop dingen die je pas erg mist wanneer je ze kwijt bent. Het kan een hamer zijn die je juist nodig had, je autosleutels of je geldbeugel, noem maar op er zijn nog duizend zaken. Pastoor Munte treurde zelfs toen zijn oude versleten zetel in herstelling was.

Hetgeen wij zoal het slechts kunnen missen is onze eigen gezondheid. Doorgaans zorgen wij er behoorlijk voor. Zelfs met de huidige dokters-tarieven ben ik nog niemand tegengekomen die het laat wegens de kosten.

"Groen is gezondheid" zegt men.

Wat wil dat zeggen?

Wel dat is even simpel als de zon die 's morgens opkomt of het kan even geleerd worden uitgelegd als op debriefjes die met de franstalige zijde naar boven in een medicamentendoosje zitten.

Een boom zuivert de lucht, met andere woorden, hij zuigt het vuil uit de lucht, verwerkt het en geeft in ruil zuurstof terug.

Er zijn nog bomen in Kessel. Ja, gelukkig, maar hoeveel zijn er de laatste vijf jaar gesneuveld denkt U? Het enige waar het op aan komt is dat er de volgende vijf jaar zo weinig mogelijk aan ons groenbezit geraakt wordt en dat het overall waar het mogelijk is wordt uitgebreid. Alle mensen van Kessel hebben hier een taak te vervullen tegenover zichzelf en tegenover hun kinderen. Op 20 Km. van hier ligt een we-

Hoeveke van Baeten met prachtige omgeving en beukendreef. **BEDREIGD !!**

reldhaven waar je op sommige plaatsen de lucht met een broodmes kan snijden, zo dik is die, zo zwart, zo geel of groen...zo smerig. Dat brengt inderdaad werkgelegenheid, akkoord en dat moet ook... Aan die vuile verpestende lucht die ons allen ziek maakt, kan wel een en ander verholpen worden. Dat is werk voor onze regering en alle andere regeringen.

Denk eens wat wij zelf kunnen doen. Moest dit nog niet op Uw lijstje van goede voornemens staan zet het er dan nog vlug op. Het Groencomité van Kessel wil U daarbij gaarne met raad helpen.

Wanneer je nog niet overtuigd moest zijn dan moet je maar eens een dag verlof nemen en 's morgens in mei-juni in onze mooie stad Antwerpen heel diep de lucht gaan inademen en tegen de avond in Kessel eens door de Netevallei wandelen wanneer het gras pas afgemaaid is. Dan riek je waar het nog het beste is.

Wij rekenen op Uw aller goede wil. Spaar het groen in onze mooie gemeente.

Rik Sneyers

OUD KESSEL

Ik moet nu wel bekennen dat onze meester er destijds wel wat meer van afwist, toen hij aan zijn bengels vertelde: De oude Belgen waren verslaafd aan spel en drank. En ik zie nog altijd die grote prent, vergeeld van oëderdom; op de voorgrond een paar gespierde mannen die een beer die ze gevelde hadden naar hun hut sleurden. Op de achtergrond enkele mannen en vrouwen die het zeewater in greppels naar de poel leidden om het te laten verdampen. Op deze manier wisten zij wat zout te winnen om hun vlees te zouten.

Niet te verwonderen dat die baardige kerels wel dorst moeten gekregen hebben van al dat gezouten vlees. Vele generaties later deden onze mensen hier in Kessel hun voorvaderen nog alle eer aan.

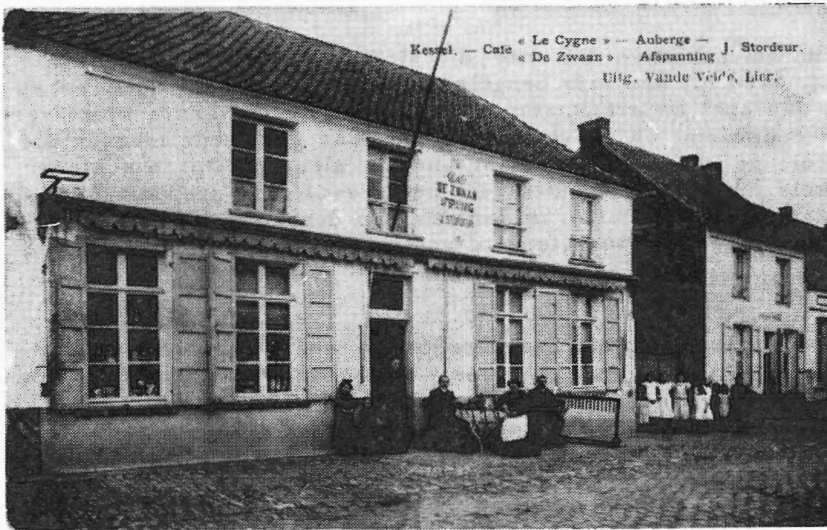
Weet ge dat zo een klein honderd jaar geleden hier in het dorp te Kessel dertig cafés waren en dit op zo'n klein aantal huizen.

Ja, bijna huis aan huis was er een drankgelegenheid. Natuurlijk was er toen helemaal geen sprake van moderne tapkasten, tafeltjes en stoelen, neen, heel sober en eenvoudig was de inrichting. Laten wij zeggen, een laag keukenkastje met een spoelbak en enkele pinten er op. Je kon achter een ronde tafel plaats nemen tussen de bewoners van het huis. Maar het was er gezellig en je kon er zo eens rustig uitblazen na het werk en over heksen en spoken vertellen dat ze er allen stil van werden. Het waren toen nog zeer arme mensen, harde werkers met handen als schoppen, maar een goed en schoon volk.

Dat ze soms een pintje of borrel te veel op hadden, dat gunnen wij die mensen wel. Ze moesten hard werken, hadden meestal veel tegenslag en de kost was ook maar schraal. Veel vlees kwam er in de week niet op tafel. Een haring was al een grote weelde in sommige gezinnen en als die soms wat zout uitviel moest je nog eens doorspoelen.

De bijzonderste herbergen van rond de jaren 1890 waren :

"Den Anker" bij Beer Bosch, den blokmaker en schilder,
 "In Mechelen" bij Roos Boer,
 "De Zwaan" bij Mie Bas
 "De Klok" bij den Dikke van de Vijver,
 "Hotel du Commerce" bij Jefke de Likker,
 "De Valk" bij Fans Roelants,
 "Den Belle Vue" bij Charel Van den Bosch (op deze plaats is nu het gemeentehuis
 "Den Hert" bij Gust Celen,
 "De Pelikaan" bij Pro van Hoof,
 "Bode op Lier" bij Roos Kets,

"De Zwaan" historische herberg rechtover de kerk.
 Tijdens de Boerenkrijg werd in de inrij naast de herberg een kuil gegraven waarin de door de Fransen stukgeslagen grote klok werd verborgen. (De mensen van het dorp hadden de bronzen stukken met geweld van de Franse soldaten afgenomen.)

"Palinghuis" bij de Wiet,
"Casino" bij de Keffer,
"De Kroon" bij den Heylen,
"Schippershuis" bij Lowieke van den Bergh,
"De Graanhandel" bij Gustje Van Stevens,
"Den Hazenwind" bij Vo Van Stevens en
"In 't Molenhuis" bij Keersmaekers

Aan 't station waren er vijf herbergen:
"Café de Voyageur" bij Gustje Diels,
"De Slagbijl" bij de Menne (Frans Dillen)
"De Suikertoren"
"De Lindekens"
en die van Roos Haes

Bij Louwieke Van den Bergh de varkensslachter en vlees-
keurder.
De slachter van koeien en stieren was destijds Sterke Jef.

Aan 't Kapelleke waren er drie :

"De Wildeman" bij T. Aerts,

"De Spiegel" en

"In Sint Salvator"

Op het uithangbord van laatstgenoemd café stond te lezen:

"In Sint Salvator

Tapt men bier in plaats van water

Men tapt voor Jan en Alleman

Die 't betalen kan.

Op de heide telde men zes à zeven herbergen waarvan de namen ons spijtig ontbreken. Bij de Fierens, Jef Trap, De Schuerman, Den Toon, de Palman en de Laenen.

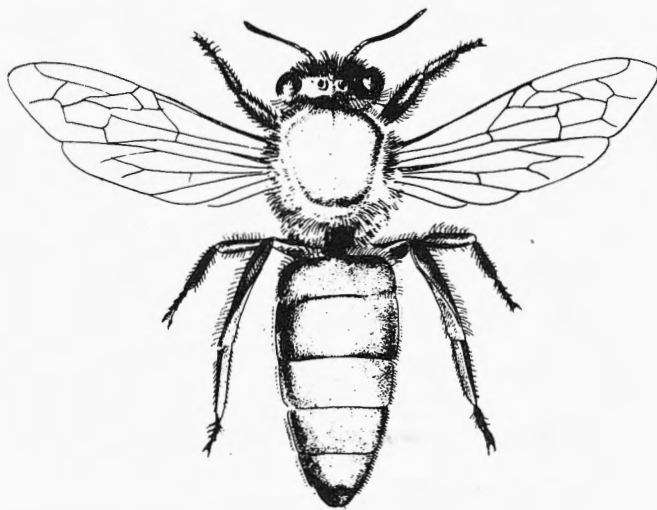
De heide stond toen nog vol hoge mastbomen en je moest er al goed bekend zijn als je met een stuk in je kraag naar huis laveerde of je vond er de weg niet meer.

Er woonde in de heide heel arme mensen. De vrouwen trokken bijna dagelijks met kruiwagens, zwaar beladen met kapikkelhout, naar Lier om het daar te verkopen. Soms reden zo acht à negen kruiwagens achter elkaar aan. Andere vrouwen gingen dagelijks naar Lier om er de paling aan de man te brengen die hun echtgenoot 's nachts met "poeren" gevangen had. Toèn zat er nog vis op de Neet!

Ghislain Verreydt

DE BIJEN, ONZE GROOTSTE NATUURVRIENDEN

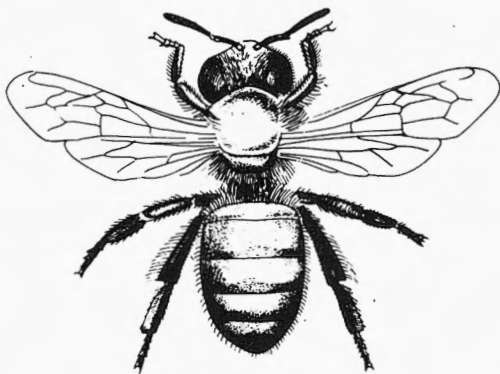
Reeds bij de eerste zomerse dagen die wij bijna ieder jaar in januari en februari kennen begint de bijengemeenschap schuchter aan haar heropbouw. Terwijl de nachtvorst en de sneeuw het meeste leven in de open vlakke nog verhindert, legt de koningin, in het hart van de warme bijentros reeds haar eerste eitjes die onmiddellijk door de werkbijen op een bewonderenswaardige wijze verzorgd worden.

De KONINGIN is groot en slank. Zij is gemakkelijk te herkennen aan het lange achterlijf, dat geheel wordt ingenomen door de voortplantingsorganen.

Van ei tot werkbij is een tijd van 21 dagen gemoeid. Nà dit popstadium knaagt de jonge bij zich op eigen kracht vrij en begint ze dadelijk met haar eerste levensopdracht nl. poetsen. Het kortstondige leven van de werkbij is begonnen. Haar taak is goed omlijnd. Ze vervult achtereenvolgens en instinctmatig de bescheiden maar niet te onderschatten rol van poetster, voedster, bewaakster en architecte. De rest van haar bestaan d.i. ongeveer 6 weken slooft ze zich af als haalbij in dienst van het nageslacht.

Wanneer in het voorjaar de els, de hazelaar, de wilgenkatjes, de fruitbomen en zovele andere nectar- en stuifmeelbronnen de haalbijen ten dans uitnodigen, is het echt de moeite waard om dit natuurlijk schouwspel in volle aktie bezig te zien. Bijen, zwaar beladen met kleurrijk stuifmeel, pure nectar en het onmisbare water, zetten zich voorzichtig neer op de vliegplank en kruipen zichtbaar vermoeid de korf of de kast binnen. Terwijl de haalbijen hun vracht lossen, de thuisblijfters de oogst zorgvuldig bewerken en opbergen, bewaakt een piepjonge generatie angstvallig de ingang en o wee... wie het aandurft daar binnen te dringen.

De WERKSTER is kleiner dan de koningin, maar bijzonder goed uitgerust voor een van haar taken. De sterk behaarde achterpoten zijn uiterst doeltreffende werktuigen om de verzamelde stuifmeelkorrels of pollen te vervoeren.

zwellen tot een mooie tros sprankelend leven. Maar... wie van U wist dat enkele dagen voor de definitieve breuk enkele bijen op verkenning gingen op zoek naar een geschikte woonplaats? Het duurt dan ook niet lang of het nieuwe bijenvolk kiest de richting naar de nieuwe woonst. Alhoewel aldaar geen voedsel noch bouw materiaal aanwezig is, heeft de natuur ook dit probleem prachtig opgelost. Voor het vertrek hebben de rebellerende bijen zich met honing volgepropt en wel voor 3 dagen. In de heersende drift hebben de oude de jonge meegezogen die voor de nodige bouwstof zullen zorgen, nl. was.

Honing, was, een gezonde koningin en een massa werklustige bijen vormen de basis van een nieuw en naarstig volk.

Maar wat nu met de achtergebleven bijen in de stamkorf? Heb geen angst, de natuur faalt niet, kent geen tekortkomingen en heeft voor alle eventualiteiten de juiste oplossing. De oude koningin zal slechts haar nest verlaten wanneer de toekomst ervan verzekerd is.

Einde mei begin juni, bereikt het bijenleven zijn hoogtepunt. Het bijenvolk groeit in aantal aan en de voorraad stapelt zich op naarmate de zon stijgt. Rond dit tijdstip wordt het bijenvolk zichtbaar onrustig. De werklust daalt en er heerst een verdeeldheid die zal duren totdat de oude koningin, met haar getrouwen, definitief het oude nest verlaat. Niet alle bijenvolkeren zijn of worden ieder jaar zwermvlustig. Hoe dan ook, wie eenmaal het loskomen van een bijenzwerm zag, vergeet dit indrukwekkend schouwspel nooit meer.

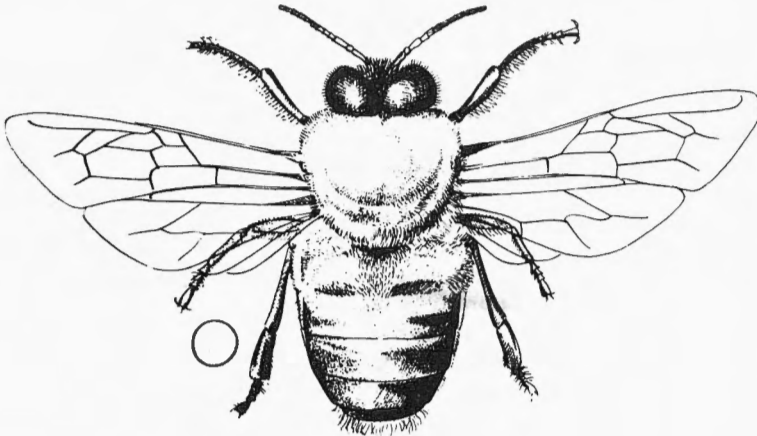
Ontelbare bijen vliegen kris-kras door elkaar totdat de koningin, met haar specifieke geur, als laatste het nest verlaat en zich ergens neerzet. Ongelooflijk vlug wordt ze dan bedekt door tientallen opgehitste bijen die zichtbaar in aantal aan-

In elk van deze bijenkastjes
huist een bijenvolk, daarmee
wordt bedoeld :

40.000 à 60.000 werksters
één enkele koningin
enkele honderden darren

leven is nu veilig en de koningin zal zorgen voor gemiddeld 1.500 eitjes
per dag.

Verschillende jonge moeren zullen enkele dagen na het vertrek van de oude bijna gelijktijdig geboren worden. Zolang de eerstgeborene over de raten loopt en haar schelle uitdagende roep laat horen blijven de andere behoedzaam in hun cel en verraden hun aanwezigheid door een dof geluid dat wij waarnemen als een soort gekwaak. De sterkste zal het gevecht overleven en wanneer al de andere koninginnen in de wieg of op de raten op een wrede wijze werden afgemaakt, is de vrede, de orde en werklust in de bijengemeenschap hersteld. Korte tijd na de geboorte van de nieuwe overblijvende koningin wordt deze in volle vlucht door de mannetjesbijen, die als stuka's door de lucht schieten, bevrucht. De darren die de kans krijgen de koningin te bevruchten bekopen dit met hun leven.

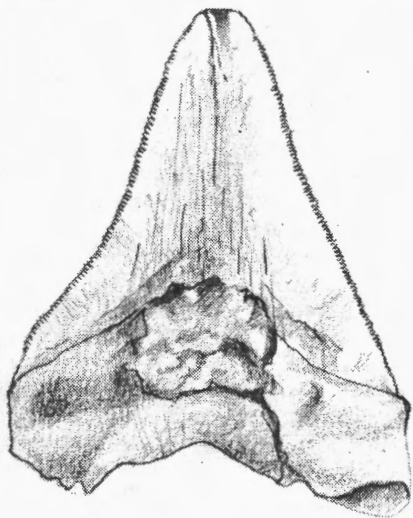
Het is bij de korf opnieuw een hele belevenis wanneer de bevruchte koningin, na de bruidsvlucht, onder een zware bijenlast de vliegopening binnengedreven wordt. Het nieuwe

De DARREN zijn de mannetjesbijen, erg in de minderheid en helemaal geen "sterk geslacht". Hij is niet in staat zichzelf te voeden, dat doen de werksters voor hem. Er is echter wel iets dat hij wèl kan en daar hangt het voortbestaan van het bijenvolk van af, maar hij schiet er zijn leven ook bij in...

Ferdinand Geyselings

EEN STUKJE KESSELSE GEOLOGIE

Vele miljoenen jaren geleden waren onze streken totaal overdekt door de zee. Op zeker moment trok het water zich terug, waardoor er andere levensomstandigheden ontstonden, wat dan weer tot gevolg had dat vele vis-en diersoorten uitstierven.

Haaietand

Sommige dieren geraakten bedolven onder zandlagen zodat de resten tot op heden goed bewaard bleven. (dit noemt men fossilizeren)

Wanneer je graafwerken verricht kan het gebeuren dat je op zulke fossielen stoot. De meeste fossielen liggen enkele meters onder de grond, vandaar dat er flink moet gegraven worden om ze te ontdekken. De enige plaats te Kessel waar er "flink" gegraven werd, is aan het fort.

Toen men in 1909 de omwalling uitgroef, stootte men op allerhande fossiele overblijfselen. Tal van beenderen werden toen bloot gelegd. Afgevaardigden van het Natuurhistorisch Museum te Brussel kwamen spoedig om de gevonden beenderen te identificeren en ze zorgvuldig te bewaren. Men vond er beenderen van walvisachtigen waaronder walvissen van kleine grootte, dolfijnen en potvissen. Ook ontdekte men een schelpenlaag die geheel was samengesteld uit kamschelpen van het type *pectunculus*. De interessantste vondsten waren de haaietanden met als voornaamste soort de haai *Oxyrhina hastalis*. Opmerkelijk was ook de haai *Carcharodon megalodon*. Deze haai kon wel een lengte bereiken van veertig meter, en daarom is hij de grootste van de thans bekende haaiesoorten. Op bovenstaande figuur is een tien centimeter brede haaietand afgebeeld met een dikte van 2 cm.

Na de periode van overspoeling door de zee werden onze streken beïnvloed door de machtige Alpine plooiing. (jongste bergvorming in Europa - de Alpen) Dit had tot gevolg dat het land zich ophief en de zee zich terugtrok. De periode van de ijstijd brak toen aan die gekenmerkt werd

door het optreden van de mammoet en de wolharige rinoeros. Hiervan zijn resten aan het licht gekomen bij het graven van het Netekanaal en het fort te Lier. De mammoet die te Lier werd opgegraven staat volledig opgesteld in het Natuurhistorisch Museum te Brussel.

Emmanuel Verreydt

Luc Van Herck

KESSEL IN DE WERELDLITERATUUR

Felix Timmermans. Boerenpsalm. Boer Wortel zijn vrouw is gestorven. Het oud lief van zoon Fons, die "schuppes" is, Frisine, woont nu met haar kind bij Wortel. Als Wortel 's avonds bezig is met in zijn houten kruislievenheer te snijden en te kerven, verschijnt Frisine op het toneel. Ze is een Liers zusje van Streuvels' Mira. Dus zijn Wortel en Frisine eventjes stout.

Timmermans ook.

"Daar ging de deur open. De Franelle.

'Ik stoor u misschien?' riep hij, en hij deed de deur toe. Wij sprongen uiteen. Met den Jezus in mijn armen was ik in één wip aan de

deur en ik sleurde den Franelle mee binnen.

'Waarom zoudt ge ons storen? We waren hem juist aan 't keuren, naar zijn ogen aan 't zien.

Hoe vindt gij hem, Franelle?'

En dan gaat de Franelle weg. En dan staan ze daar met z'n tweeën.

En Frisine-de-spin doet alsof er niets gebeurd is. Dan dacht Wortel:

"Wat een spin van een wijf. Ge hangt met uw gezichten tegeneen, hoort het bloed in malkander koken, en een second daarna doet ze alsof ze van Kessel komt".

Als je deze zin - en zo staat hij er letterlijk - leest in een wat voor velen Timmermans' beste boek is,

Boerenpsalm, dan probeer je wel even niet om te vallen van verbazing.

Niet zozeer omdat die spin en dat

wijf zich aan elkaar mogen spiegelen in dat eerste zinnetje, niet zozeer omdat de vitale natuurgenieter, boer Wortel, met Frisine een nieuwe vorm van luistergenot heeft uitgevonden : ze horen het bloed in malkander koken. Toe maar. Evenmin verbazend is het, dat bloed hoorbaar kookt, - in de tijd van zuivere lucht en zo was alles mogelijk.

Maar :

ZE DOET ALSOF ZE VAN KESSEL KOMT !

WAT EEN EER. Er is in de hele wereld geen dorp te vinden dat zo zuiver en onbevuild, zo ongerept en super-maagdelijk in de grote literatuur is terecht gekomen. Want als Frisine doet alsof ze van Kessel komt, dan betekent dit dat ze doet alsof er niets gebeurd is. Wat dushewelniewaar betekent dat Kessel een ongehoord faam genoot van kuisheid en huwelijks-

trouw. Mensenlief. Als men bedenkt dat elke dag een hele hoop Kesselaars die elders werken, achter hun rug horen zeggen : DIE KOMT VAN KESSEL .

Er is maar één ding waarvoor we met schroom dienen te beven. In Lier zouden ze kunnen zeggen : ze (en hij niet minder) DOET ALSOF ZE NAAR KESSEL GAAT !

Karel Van den Eynde

WIST U...

Dat er in ons dorp nog altijd 150 à 170 verschillende soorten bomen en struiken groeien? (fruitbomen en sierstruiken niet meegerekend)
Dat er enkele bij zijn die reeds 200 jaar oud zijn? (te vinden op het domein "De Bist")

Dat er in ditzelfde domein de zeldzaamste boomsoorten van onze omgeving te vinden zijn, waaronder nog een echte tulpenboom?

Dat de ouderdomsdeken echter een palmstruik is die, 300 à 350 jaar geleden werd aangeplant en nog steeds in blakende gezondheid verkeert. (Staat voor het bakhuis en WC met twee brillen naast mekaar, nog enig in Kessel, van de zeer oude en verlaten hoeve van de familie Van Gorp aan de Salvatorbaan. Deze hoeve was vroeger algemeen en nu nog door sommigen gekend onder de naam Vorsterbroekschrans - oude omwalde hoeve, waarvan de omwalling nog gedeeltelijk zichtbaar is.)

Hoeve Vorsterbroekschrans met zeer oude palmboom

Dat er naast de zijwegeltjes van de Oude Bevelsteenweg hier en daar nog enkele krentenstruiken groeien? De vruchten vervingen vroeger de

dure rozijnen..

Dat de door iedere Kesselaar gekende Lindeboom uit de Terlakenweg geen lindeboom is maar een paardekastagne (buiten de kasteelparken haast niet meer te vinden)

Dat er in het voorhofje van het leegstaande huis van de familie Van de Wouwer in de Berlaarstraat nog twee zeer oude en zeer giftige Taxusbomen staan? Het eten van een kleine hoeveelheid bladeren door warmbloedige dieren heeft na enkele minuten de dood tot gevolg.

Dat er de 40 laatste jaren in ons dorp geen, of slechts hier en daar een enkel exemplaar, van de boomsoorten eik, beuk of es werden aangeplant.

Dat er in de dorpskom waarschijnlijk nog slechts één treures groeit? (voor de wachtkamer van Dr. Van Wezemaal) Deze boom was rond de eeuwwisseling zeer populair en in haast alle grote tuinen van ons dorp te vinden.

Dat de witte vlokken die vorige zomer bij warm winderig weer soms dagenlang en in massale hoeveelheden door de lucht vlogen niets met schadelijke afvalstoffen van een of andere fabriek te maken hadden doch slechts het zaadpluis waren van de Grauwe Abeel. Dit zaadpluis legt zeer grote afstanden af en de vlokken waarvan sprake kwamen waarschijnlijk uit Oost-Vlaanderen.

Lode Van Regenmortel

SLUIKSTORTEN ... STOP ER MEE

Je zal het zeker en vast met ons eens zijn dat wij de bomen en kanten in onze gemeente moeten beschermen. Onze Kesselse omgeving is gelukkig nog mooi. Wij moeten al het mogelijke er voor over hebben om dit zo te behouden.

Het gaat daarom ook niet op onze bossen en kanten als stortplaats te gebruiken. Het is echt droevig om aan te zien hoeveel sluikstortplaatsen wij rijk zijn.. In Zwitserland b.v. zou geen mens het in zijn hoofd krijgen zo maar iets weg te werpen. Het is eenvoudig een vorm van fatsoen. Het Gemeentebestuur heeft ons beloofd geleidelijk aan al deze stortplaatsen op te ruimen. Daarom vragen wij U vriendelijk, ook in naam van het gemeentebestuur, Uw huisvuil met de vuilniskar mee te geven. Willen zij het niet meenemen? Kontakteeer dan onmiddellijk het Gemeentebestuur. U wordt er vriendelijk ontvangen en met een klein beetje geduld zal men het speciale huisvuil of afval komen afhalen. Doe a. u. b. die kleine moeite want zo bouwt U mee aan een schoner Kessel. Dank U.

Het Groencomité

Verantwoordelijke uitgevers :

Davidfonds Kessel
Romain Verreydt
Fortstraat 13
KESSEL

Groencomité Kessel
Herman Van Regenmortel
Salvatorbaan, 9
KESSEL

Heemvrienden
Frans Lens
Berlaarsestwg 31
KESSEL